

งบการเงิน... อ่านได้และอ่านดี (1)

ดร.บัณฑิต ทรบจักรแก้ว

ผู้คนจำนวนมากไม่น้อย ไม่ว่าจะทำธุรกิจหรือไม่ก็ตาม เมื่อได้ยินคำว่า “บัญชี” หรืองบการเงินแล้ว มักจะนึกถึงคำว่า เดบิต และเครดิตตามมาด้วยทันที และอาจตามด้วยการสิ้นศึระว่าไม่ถนัด เพราะอาจเคยเรียนมาบ้างแล้ว และพบว่าไม่ชอบหรือได้ยินมาว่าไม่น่าสนใจเท่าใดนัก เนื่องจากคิดว่าบัญชีหรืองบการเงินหรือรายงานทางการเงินเป็นเรื่องที่ยู่ยาก ยกให้เป็นหน้าที่ของกลุ่มบุคคลที่ได้ศึกษามาทางบัญชี หรือกลุ่มคนที่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับงบการเงินเป็นประจำคงจะเป็นการเหมาะสมกว่า

กรณีของมุมมองที่คลาดเคลื่อนไปดังกล่าวต่อการบัญชีพิจารณาในลักษณะทั่วไปได้ว่าเป็นเรื่องของคนที่ผู้คนมักจะปฏิเสธสิ่งที่ได้รับการกล่าวถึงต่อๆ กันมาว่าเข้าใจยาก อาจเนื่องจากการไม่ให้คุณค่าหรือเห็นถึงประโยชน์ในการใช้เวลากับการพยายามทำความเข้าใจ อย่างไรก็ตาม สิ่งนั้นอาจทำให้ผู้คนจำนวนหนึ่งได้พลาดโอกาสที่ไม่ควรพลาดไปอย่างน่าเสียดาย เพราะบัญชีซึ่งจะให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับสุขภาพทางการเงินของธุรกิจ ไม่ว่าจะในฐานะที่เป็นผู้บริหาร เจ้าของธุรกิจ ผู้ที่จะให้เงินกู้กับบริษัทต่างๆ หรือในฐานะของผู้ต้องการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์เพื่อการได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝาก ทั้งนี้เนื่องจากในความเป็นจริงนั้น การจัดทำรายงานทางการเงิน หรืองบการเงินนั้น ผู้ที่ไม่ได้มีหน้าที่ทำบัญชีจะไม่ต้องทำงบการเงินเอง ไม่ต้องเข้าใจการเดบิตหรือเครดิตแต่อย่างใด ไม่จำเป็นต้องทราบถึงกระบวนการทางบัญชีที่ใช้ในการจัดบันทึก ขอเพียงการรู้จักรูปลักษณ์ โครงสร้าง และองค์ประกอบของงบการเงิน เข้าใจหลักคิดของมาตรฐานที่ต้องการให้ข้อมูลทางการเงินแก่ท่าน

การเริ่มต้นที่เป็นสิ่งสำคัญลำดับแรก คือการปรับพื้นฐานมุมคิด มุมมองหรือความรู้สึกต่อการบัญชีและรายงานทางการเงิน

คงต้องย้อนกลับมาถึงความหมายของคำว่า “บัญชี” อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจะให้ความหมายว่า บัญชีทำอะไร ทำไม่ต้องทำ และทำเพื่อใคร หากคิดอย่างง่าย ๆ คือ บัญชีก็เป็นเพียงการจดบันทึกเรื่องราวทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเงิน หลังจากนั้นก็จัดทำรายงานออกมาว่าที่จดไปนั้นมีอะไรบ้าง รายงานที่ออกมาก็คือรายงานทางการเงินหรืองบการเงินนั่นเอง และด้วยความมุ่งหวังที่ต้องการให้ทุกท่านได้ประโยชน์จากรายงานการเงินที่มีคุณภาพจริงๆ การบัญชีจึงต้องมีศิลปะในการจัดบันทึก จำเป็นต้องมีกระบวนการ หลักการ มาตรฐาน เพื่อประโยชน์ให้กับผู้ที่ต้องการอ่านรายงานทุกกลุ่มสามารถนำไปใช้ หากจะให้ความหมายของ “การบัญชี” ในภาษาทางวิชาการตามที่สภาวิชาชีพในพระราชบัญญัติที่กำหนดไว้ จะมีความหมายในทำนองเดียวกันคือ ศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และสรุปข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชีคือการให้ข้อมูลทางการเงินซึ่งเป็นประโยชน์ต่อบุคคลหลายฝ่ายในกิจกรรมของกิจการ

บทความนี้จะเริ่มที่โครงสร้างของงบการเงิน องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ที่สำคัญของงบที่รู้จักกันเป็นอย่างดีคือ งบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน (หรืองบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ) และงบกระแสเงินสด

งบแสดงฐานะการเงิน ชื่อของรายงานหรืองบนี้ได้สะท้อนถึงวัตถุประสงค์ของมันได้อย่างชัดเจน

เพราะเป็นงบที่ต้องการแสดงให้เห็นให้อ่านได้ทราบ “ฐานะทางการเงินของกิจการ” ณ วันสิ้นงวดว่าเป็นอย่างไรบ้าง

หากพิจารณาด้วยความคิดพื้นฐานง่ายๆ เช่น หากท่านจะ “เป็นเจ้าของบริษัท” ชื่อชายเฟอริโน่เจอร์นวย

สิ่งแรกที่จำเป็นต้องคำนึงถึงคือ จะนำเงินจากที่ไหนหรือจากแหล่งใดมาลงทุนทำธุรกิจนี้ หากต้องการเงินทุนเพื่อเริ่มทำธุรกิจนี้เป็นเงิน 3,000,000 บาท เงินทุนจำนวนนี้ ท่านจะสามารถจัดหาได้มาจาก 2 ทางเท่านั้น คือ จากเงินของท่านเองหรือจากผู้ร่วมก่อตั้งบริษัท และจากเงินที่ไปกู้มา หากท่านกู้เงินระยะยาวมาเพื่อลงทุนจำนวน 1,200,000 บาท เงินจำนวนที่กู้มานี้ จึงเรียกว่า “หนี้สิน” (Liabilities) และส่วนของเงิน 1,800,000 บาท เป็นเงินของท่านซึ่งเป็นเจ้าของ จึงเรียกว่า “ส่วนของผู้ถือหุ้น” (Owner's Equity) หรือกรณีจดทะเบียนเป็นบริษัทจะเรียกว่า “ส่วนของผู้ถือหุ้น” (Shareholders' Equity) เมื่อ

จำนวนเงินที่นำมาลงทุนครบ 3,000,000 บาท ซึ่งทั้งหนี้สิน 1,200,000 บาท และส่วนของผู้ถือหุ้น 1,800,000 บาทนี้ จะนำมาแสดงไว้ที่ด้านขวาของงบแสดงฐานะการเงิน

จำนวนเงินทำธุรกิจ 3,000,000 บาทนี้ ท่านนำไปซื้อสินทรัพย์ เช่น อาคาร 1,000,000 บาท ซื้อสินค้าเพื่อมาขายคือ เฟอร์นิเจอร์ 1,500,000 บาท ซื้ออุปกรณ์สำนักงาน 100,000 บาท แล้วจึงมีเป็นเงินสดไว้ 400,000 บาท นำมาแสดงเป็น “สินทรัพย์” (Assets) ไว้ที่ด้านซ้ายของงบแสดงฐานะการเงิน ข้อมูลทั้งหมดนี้ เป็นฐานะทางการเงินของธุรกิจแสดงในงบแสดงฐานะการเงิน หากจัดทำงบในวันที่ลงทุนคือ 31 ธันวาคม 2560 จะแสดงในรูปแบบงบแสดงฐานะการเงินแบบบัญชีได้ดังนี้

บริษัท แห่งหนึ่ง จำกัด งบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560				
สินทรัพย์			หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
สินทรัพย์หมุนเวียน:			หนี้สิน	
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	400,000		หนี้สินหมุนเวียน:	
สินค้าคงเหลือ	1,500,000		-	-
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		1,900,000	หนี้สินไม่หมุนเวียน:	
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน:			เงินกู้ยืมระยะยาว	
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์			ส่วนของผู้ถือหุ้น	
อาคาร	1,000,000		ทุนที่จดทะเบียนและชำระแล้ว	
อุปกรณ์สำนักงาน	100,000	1,100,000	กำไรสะสม	
รวมสินทรัพย์		3,000,000	รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	
			3,000,000	

โครงสร้าง และองค์ประกอบทางด้านซ้าย และด้านขวาของงบฐานะการเงิน จึงจะมียอดรวมเท่ากันเสมอ

งบกำไรขาดทุน เป็นรายงานทางการเงินที่ซื้อได้สะท้อนถึงวัตถุประสงค์ของบอย่างชัดเจนเช่นกัน เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบผลการดำเนินงานในระหว่างงวดหรือรอบระยะเวลาบัญชีนั้น ว่ามีกำไรหรือขาดทุนเท่าใดบ้าง หากบริษัทได้ดำเนินงานมาครบ 1 ปี จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2561 โดยนำรายได้ทั้งจากการขาย และรายได้อื่น มาหักออกจากค่าใช้จ่ายต่างๆ เป็นลำดับขั้น ดังนี้

บริษัท แห่งหนึ่ง จำกัด งบกำไรขาดทุน สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2561		
ขายสุทธิ		1,900,000
หัก ต้นทุนขาย		800,000
กำไรขั้นต้น		1,100,000
หัก ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร		
ค่าโฆษณา		100,000
ค่านายหน้าพนักงานขาย		60,000
เงินเดือนผู้บริหาร		70,000
ค่าเสื่อมราคา-อาคารสำนักงาน		40,000
ค่าสาธารณูปโภค		15,000
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด		10,000
ค่าใช้จ่ายอื่น		5,000
รวมค่าใช้จ่าย		300,000
กำไรก่อนต้นทุนทางการเงินและค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		800,000
หัก ต้นทุนทางการเงิน		100,000
กำไรก่อนค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		700,000
หัก ค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้		210,000
กำไรสุทธิ		490,000

ค่าใช้จ่ายที่เป็นต้นทุนของสินค้าที่ขายออกไปในงวดนั้น เพื่อทราบถึงกำไรขั้นต้น

ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน เพื่อทราบถึงกำไรจากการดำเนินงาน (กำไรก่อนต้นทุนทางการเงิน และค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้)

ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยที่ได้กู้มา (ต้นทุนทางการเงิน) เพื่อทราบถึงกำไรก่อนภาษีเงินได้ และค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้ เพื่อทราบถึงกำไรสุทธิ การแสดงในรูปแบบของงบกำไรขาดทุนแบบหลายชั้น ดังกล่าว เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการการวิเคราะห์ประเมินสุขภาพทางการเงินของบริษัทได้ดี

เมื่อดำเนินงานมาถึงสิ้นงวดปี 2561 บัญชีจะแสดงความสัมพันธ์ของกำไรสุทธิที่บริษัททำได้ในงวดบัญชีนั้น โดยผู้ทำบัญชีได้ปิดบัญชี และนำกำไรสุทธิที่ทำได้ 490,000 บาท มาสะสมไว้ให้เป็นของทำนในงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2561 ใน "ส่วนของผู้ถือหุ้น" ด้วยบัญชีชื่อว่า "กำไรสะสม"

งบกระแสเงินสด เป็นรายงานทางการเงินที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับได้มา และใช้ไปของเงินสดบริษัทว่า

ในงวดบัญชีนั้น บริษัทได้เงินสดมา และได้ใช้เงินสดไปในแหล่งใดบ้าง และเป็นจำนวนมากน้อยเท่าใด ซึ่งแหล่งได้มา และใช้ไปมาจาก 3 กิจกรรม คือ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (Cashflow from Operating Activity: CFO) กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (Cashflow from Financing Activity : CFF) และกระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน (Cashflow from Investing Activity: CFI) ในฐานะผู้บริหารของบริษัทนั้น จำเป็นต้องบริหารการได้มา และใช้ไปของเงินสดเพื่อให้สามารถสร้างกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานได้อย่างยั่งยืนในอนาคต เนื่องจากการดูตัวเลขกำไรสุทธิจากงบกำไรขาดทุน อาจไม่ได้ให้ความหมายเชิงคุณภาพว่าบริษัทจะสามารถสร้างกระแสเงินสดได้ดีเช่นเดียวกับตัวเลขกำไรสุทธิก็เป็นได้

เมื่อได้ทราบถึงโครงสร้าง และองค์ประกอบของรายงานทางการเงินที่สำคัญมาก ทั้ง 3 ดังกล่าวนี้ ในตอนต่อไปจะได้เริ่มศึกษาวิเคราะห์หรืออ่านงบการเงินของบริษัท เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ประโยชน์ของงบการเงินที่ฝ่ายบัญชีได้จัดทำมาให้กับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง และใช้ในการตัดสินใจต่างๆ เชิงเศรษฐกิจได้

อ่านต่อฉบับหน้า

ปริญญาโท

(ภาค 2)

ปีการศึกษา 2562

โควตาผู้อุปถัมภ์ / หรือศิษย์เก่า TNI

(สมาชิกองค์กรผู้สนับสนุน TNI และสมาชิก ส.ส.ท.)

รับส่วนลดแรกเข้า **10,000** บาท

วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต : ภาคเทคโนโลยีวิศวกรรม (MET)
 วิทยาการระบบบัณฑิต : เทคโนโลยีสารสนเทศ (MIT)
 บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต : วิศวกรรมการจัดการธุรกิจ
 และอุตสาหกรรม (MBI)
 บริหารธุรกิจบัณฑิต : บริหารธุรกิจร่วม (MB)

☎ 02 763 2600 # 2651

f บัณฑิตวิทยาลัย TNI

★ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

1771/1 ถ.พัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ 10250